

findes, maa man tage Hensyn dels til Sagens Natur og dels til den bestaaende Praxis. Jeg tror, at denne Fortolkning af Grundlovens § 75 naturlig fremgaar af selve Ordene; det vil være det, som Enhver, der første Gang læser disse Ord: „Folketirkens Forsatning ordnes ved Lov“ vil faae ud, at her menes, at Folketirken skal faae en Forsatning af konstitutionel Betydning, der skal indføres et Kirkeraad. Men tillige maa fremføres som Bevis for denne Menings Rigtighed Forhandlingerne paa den grundlovsparagrafs Oprindelse, dens Hensigt og Mening. Grundlovens § 75 stod ikke i det oprindelige Grundlovsudkast. Den blev, vistnok ifølge et Andragende fra Njøbenhavns geistlige Konvent, foreslaet af Grundlovsudvalget, og for at se dens Hensigt og Mening vil det derfor være naturligt at undersøge, hvad Udvalget har sagt i sin Betænkning, og hvad den daværende Minister har udtalt, da han i Rigsforsamlingen accepterede Paragrafen paa Regjeringens Begne. Udvalget, og det er hele Udvalget, udtaler: „Men naar Grundloven saaledes hæveder Religionsfrihedens Grundsatning, medfører den en Forandring i den hidtilværende Statskirkes hele rettlige Stilling i Statssamfundet, der paa den ene Side skænkede denne Kirke Statens højeste Bestjærmelse og Forsorg, men paa den anden Side ogsaa gav den øverste Statsmagt en saa godt som uindskrænket Magt og Myndighed over dens indre og ydre Anliggender. Om end derfor den hidtilværende Statskirke i Grundloven kaldes og i Virkeligheden bliver den danske Folketirke, og om end Staten just paa Grund deraf maa anse sig som særlig forpligtet mod den, saa formener Udvalget dog, at det er nødvendigt, at dens fremtidige Forsatning bliver ordnet ved en særegen Kirkelov, der navnlig maatte gaa ud paa at bestemme Formerne og Grændserne for den Medvirkning, som Kirkesamfundet selv bør have ved sammes Bestjærmelse saabel som ved Afgjørelsen af kirkelige Sager — ved Siden af den forholdsvis større Myndighed, som Statsmagten forøvrigt forudsættes at ville komme til at udøve over denne Kirke fremsfor over de øvrige Religionsamfund i Landet“. Og den daværende Kultusminister Madwigs Udtalelse, da han som sagt paa Regjeringens Begne accepterede denne Paragraf, lyder saaledes: „Det vil være klart, at jeg for min Del i Realiteten ikke kan have Noget at indvende imod det Forslag, der af Komiteen er gjort under § 64, efterdi jeg selv tidligere har antydet den samme Fremgangsmaade, hvortil Tanken jo forøvrigt, forsaavidt den har No-

get, der fortjener at billiges, maa tilskrives min Forgænger i Ministeriet. Men jeg maa gaa videre, idet jeg udtrykkelig maa udtale mig for Hensigtsmæssigheden af Komiteens Forslag og Ønske, at denne Paragraf, saaledes som den af samme er foreslaet, bibeholdes. Det forekommer mig, at naar der opstilles et saadant Begreb som Folketirken, hvis Ubestemthed der er klaget over, men ved hvilket det dog er givet, at denne Folketirke skal staa i nærmere Forhold til Staten og Regjeringen end de andre Kirker i Landet, og at den tillige skal staa i et friere Forhold til Regjeringen, end den samme Kirke, den evangelisk-lutheriske, hidtil har staaet, saa er der god Grund til at udtale, at det maa nærmere bestemmes ved Lov, hvorledes dette Forhold skal være; just derved, at dette er udtalt, er det ogsaa antydet, at indtil Forholdet kan blive ordnet ved Lov, saa maa den hidtilværende Form for Folketirkens Bestjærmelse vedblive, saa at man indtil videre har en Grundvold at staa paa, som man ellers kunde anse for tabt“. Mod disse Udtalelser fremkom der ingen Indvending, Alle vare enige om den væsentligste Bestemmelse i Grundlovsparagrafen. Derimod var man uenig i den Tilføielse, som Udvalget havde foreslaet, at en saadan Kirkelov ikke kunde gives, før Betænkning derom var indhentet fra et af Kongen anordnet Kirkemøde; og denne Del af Paragrafen blev forkastet, men om selve Paragrafens Hovedindhold, egentlige væsentligste Indhold, forekommer det mig, efter at have læst Forhandlingerne igjennem, at jeg ikke har kunnet opdage nogen Uenighed. Det skulde da være, at der fra et enkelt Medlem, en nuværende Landsthingsmand, fremkom en Udtalelse, som synes at gaa i en anden Retning, en Udtalelse, der synes at gaa i en lignende Retning som den ærede Forespørgers Forklaring. Men denne, som sagt, eneستاende Udtalelse om Paragrafen, blev af Ordføreren for Udvalget modsagt aldeles bestemt, saa jeg tror nok, at man maa sige, at den aldeles gjenme-gaaende almindelige Opfattelse den Gang af Paragrafen var den, at der ved den gaves et bestemt Løfte til Folketirken om, at der skulde indføres en Kirkeforsatning, og Ingen synes at have tænkt paa den Mulighed, at man ved at indsætte denne Paragraf i Grundloven paa en særlig Maade skulde ville indskrænke Regjeringens Frihed lige overfor de kirkelige Sager.

Naar jeg nu gaar over til den kongelige Resolution af 8de Oktober d. A. om Indstiftelsen af et Kirkeraad, bestaaende af de 7 Biskopper, et Medlem af det theologiske og et Medlem af det juridiske Fakultet, saa